

DWANG

klooster. En van honderden andere nonnen, elke dag opnieuw, op stadspaleizen en dorpspleinen, in stations, scholen, kerken, parken, thuis. Daar waren wilde exemplaren bij. Witte kappen met hoog opstekende punten. Blauwe treurdoeken. Zwarte hui-ven, zo wijd als volwassen tenten. Alleen, wij vonden die niet vreemd, niets daarvan vonden wij vreemd, evenmin als wij de mannen vreemd vonden die, gehuld in jurken, eveneens zwart, ons de onwankelbare waarheden voorhielden van ons rotsvaste geloof. Of kaalgeschoren kerels in ruwe, bruine gewaden, bijeengebonden met een wit touw. Of volwassen mannen die ver-wijfd goudbrokaat over hun massieve schouders drapeerden, zomaar in de open-lucht.

Na Vaticanum II, dus in de jaren zestig van de twintigste eeuw, werd het straatbeeld drastisch gerationaliseerd. De priesterjurken werden verknipt tot pakken. En duizenden nonnen rukten zich de kap van het hoofd. De nonnen waren niet weinig opge-lucht. Duizenden kloosterzusters slaakten als uit één mond een zucht van verlichting. Prompt joeg een stormwind door katholiek Europa. Weg met de sluier. Weg met het zelfbedrog. Weg met het valse bewustzijn.

Vandaag wordt, eigenaardig genoeg, de sluier met grote hardnekkigheid verdedigd door mensen die geen spat islam aan hun lijf hebben. Ik wil hier niet beweren dat ze geen spat catholicisme aan hun lijf hebben, maar als ze zich al tot het roomse geloof be-kennen, is het tot een wel zeer verwaterde vorm. Het zijn vooral jonge mensen, ze heb-ben nooit het preconciliaire tijdvak moeten ondergaan, en daarvoor zouden zij de Here mogen prijzen, maar het heeft tot gevolg dat voor hen het catholicisme een onscherp begrip geworden is.

Inzake geloof zijn de jonge mensen van Bel-gische afkomst die vandaag uit progressieve, zeg maar linkse, overtuiging de hoofd-doek verdedigen, hoofdzakelijk naïef. Of nee, onnozel, dat is de term. Onnozel bete-kenet volgens het Groot Woordenboek der Nederlandse Taal onschuldig, zonder ken-nis van de wereld en dus licht te bedriegen. Inderdaad, die jonge mensen hebben geen flauw benul van de immense, wurgende kracht die een eeuwenoude wereldgods-dienst ontwikkelt zodra hij op een grens stuit die hem van buitenaf wordt gesteld. Ze hebben niet genoeg verbeeldingskracht om zich voor te stellen dat er mensen zijn die uit een of andere religieuze overtuiging werkelijk anders denken dan zij, maar dan ook totaal anders, en ook navent zullen handelen. Woedend. Dictatoriaal. Als het moet moorddadig. Wat godsdienstzaken aangaat, baden die Belgische jonge mensen

in het lauwe rozenwater van een slecht be-grepen tolerantie, een weke onverschillig-heid, een niet onprettige vaagheid. Boven-dien vinden ze die hoofddoeken en djella-ba's toch maar wát exotisch.

Als ze de hoofddoek verdedigen in kranten-stukken, hebben ze het steevast over de kille neutraliteit waartoe een verbod op hoofd-doeken aan loketten zou leiden. Zoals in Frankrijk, wordt er vaak aan toegevoegd – als afschrikwekkend voorbeeld, neem ik aan. Verbijsterend is dat. Ongeloofwaardig haast. Bedroevend. Mensen die het voor-recht hebben gekregen te studeren, horen beter te weten. Voor hen bestaat geen enkel excuus.

Een halve eeuw geleden gebruikten conser-vatieve katholieken in dit land exact dié

Wat godsdienstzaken aangaat, baden Belgische jonge mensen in het lauwe rozenwater van een slecht begrepen tolerantie

woorden, 'kille neutraliteit', wanneer zij ten strijde trokken tegen de vrijzinnigen die de invloed van de katholieke kerk in het open-bare leven binnen redelijke perken wilden houden. Dus hoogopgeleide, zichzelf als links en progressief inschattende mensen vandaag zeggen precies hetzelfde als anti-moderne katholieken vijftig jaar geleden. En dan beschimpen ze Frankrijk. De Franse republiek nam in 2004 een wet aan die het dragen van hoofddoeken in openbare ge-bouwen beperkt. In openbare scholen is de hoofddoek zelfs helemaal verboden. De Franse republiek heeft voor één keer de re-publikeinse beginselen en waarden ernstig genomen en werkelijk, met *rigueur répu-blicaine*, toegepast. Op slag daalde een ijzi-ge kilte over ons zuidelijke buurland neder, tenminste als ik vele progressieve, rode, groene en anderskleurige linkse mensen mag geloven.

In de regering van dat kille, neutrale Frank-rijk, de hardvochtige republiek die volgens linkse, progressieve mensen dan ook alleen maar een racistische en islamofobe repu-bliek kan zijn, zitten overigens een paar op-vallende vrouwen van islamitische her-komst. Rachida Dati bijvoorbeeld. Zij is mi-nister van Justitie. Niet staatssecretaris van consumentenzaken of van kindercrèches, nee, justitie. Een gezagsdepartement. Een sluitstuk van iedere democratie. Een sleu-telepositie. Dat heeft bij mijn weten nog geen enkele partij in België, of ze nu links is, cen-

trum of rechts, groen, rood, blauw of oranje, voor elkaar gebracht – of liever willen bren-gen. Mevrouw Dati komt uit een gezin van elf kinderen. Haar vader was een Marok-kaanse metselaar. Haar moeder was Alge-rijnse. Mevrouw Dati draagt geen hoofd-doek en beschouwt zichzelf als *une fille française d'origine modeste*, wat aller-minst betekent dat ze haar Marokkaans-Al-gerijnse afkomst wegmoffelt. Opmerkelijk is dat mevrouw Dati door niet weinig groe-pen in de door geweld geteisterde banlieues wordt gehaat. Zij brandmerken haar als ver-raadster.

Mevrouw Dati werd benoemd door presi-dent Sarkozy, dezelfde Sarkozy die onge-meen hard uitgehaald heeft naar de rel-schoppers in de banlieues. Daar zat een hoop racaille bij elkaar, zei Sarkozy, gespuis dus, geteisem, uitschot, janhagel (wat kan onze taal toch mooi schelden!). Let wel, Sar-kozy is zelf een migrant, tweede generatie van vaderszijde, van moederszijde vierde generatie. Zijn achtergronden zijn Hon-gaars en Grieks-Joods. Zijn vader hoorde dan wel bij de kleine Magyaarse adel (Nagy-bócsai Sárközy), maar hij heeft de Franse nationaliteit werkelijk niet op een bevoor-rechte of zachttaardige manier verworven. Aan het eind van de Tweede Wereldoorlog ontvluchtte hij zijn land voor het Rode Le-ger. Hij nam dienst in het beruchte Franse vreemdelingenlegioen en kreeg zijn oplei-ding in Algerije. Pa Sarkozy kwam Frankrijk binnen door de vervelozel achterdeur.

Nu heb ik de grootste bezwaren tegen het beleid en de stijl van Sarkozy, maar één ding moet ik hem nageven. Hij heeft onmisken-baar het talent om waardevolle mensen aan te trekken. Hij noemt zichzelf dan wel rechts, maar geeft politieke opposenten ter linkerzijde het ene hoge ambt na het ande-re, zolang ze maar deskundig zijn en liefst nog een beetje briljant ook. Dat is niet zo simpel als het lijkt. Telkens opnieuw moet Sarkozy het luide gemor van zijn eigen par-tijgenoten trotseren. Telkens opnieuw kiest hij eigengereid de man die hij de enige juis-te vindt, links of rechts of midden, het maakt Sarkozy niets uit. En de juiste vrouw natuurlijk.

Want je kunt mevrouw Dati onmogelijk een excuustruus noemen. In dezelfde regering zetelt ook Fadela Amara. Ook zij heeft broers en zussen zonder tal. Ook haar ou-ders kwamen uit Noord-Afrika. Ook haar vader was een doodgewone arbeider. Zij heeft de portefeuille van stedenbeleid – als er één controversieel beleidsdomein is in Frankrijk, dan wel dat. Fadela Amara is een gelovige moslima, daar laat ze geen twijfel over bestaan. Maar haar geloof is privé. Puur privé. Dus draagt ze geen sluier.

Voor Fadela Amara is de cruciale vraag niet: worden moslimvrouwen die in openbare dienst werken, gedwongen de hoofddoek af te leggen? Maar: mógen moslima's straks nog wel zonder hoofddoek gaan werken? Zal het hun niet worden verboden door broers, vaders, ooms, burens, door loodzwa-re, niet zelden gewelddadige sociale druk? Door dwang? Ze keert het probleem dus copernicaans om. En ze weet waarover ze spreekt. Ze heeft in 2003 de beweging *Ni putes ni soumises* (Geen sletten geen sla-vinnen) op haar land losgelaten, ze heeft be-togingen georganiseerd, onder meer een mars op Parijs, ze heeft de 'Staten-Generaal van de vrouwen uit de voorsteden' bijeenge-roepen; dat alles tégen de gewelddadige druk die op jonge moslima's wordt uitgeoefend door de mannen uit hun omgeving, dwang om niet voort te studeren, om vroeg te trouwen, om de sluier te dragen. Dat het dwang is, harde, brute dwang, daarover laat ze geen twijfel bestaan, niet in haar boeken, niet in haar actie.

Fadela Amara wil dat de waarden van de Franse revolutie gelden voor iedereen en overal, ook in de banlieues. Ze zweert bij vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid en die waarden zijn volgens haar níét relatief, níét enkel bedacht door en bestemd voor blanke mannen. De waarden van de Franse revolutie zijn volgens Fadela Amara univer-seel. Voor het recht van de sterkste, voor tri-bale gewoonten, die trouwens vaak ouder zijn dan de islam, mag geen plaats worden ingeruimd, niet in Frankrijk, niet in Euro-pa, in de hele wereld niet. Alleen de republi-keins wettelijkheid mag gelden. Fadela Amara heeft geen seconde geduld met reli-gieus obscurantisme van de ene kant of cul-tureel relativisme van de andere kant. De sluier is onderdrukking. Machistische on-derdrukking.

Dit is een bekorte versie van het essay.

'De islam in Europa: dialoog of clash?' met essays van Benno Barnard, Geert van Isten-dael, Rik Pinxten, Mimount Bousakla, Ludo Abicht, Jan De Pauw en Johan Sanctorum

(red.) is uitgegeven bij Van Halewyck en ligt vanaf vandaag in de winkel. Dinsdag 9 september om 20 uur wordt een debat georganiseerd in het Vlaams Nederlands huis De Buren in Brussel met de auteurs van het boek. Deelname is gratis. Reser-veren bij deBuren: info@de-buren.eu of 02-212.19.30.

DE ZOMER VAN ZAZA

